

Nobelprijs 2015 voor Angus Deaton

De prijs van de Zweedse Rijksbank voor Economische Wetenschappen ter nagedachtenis aan Alfred Nobel is op maandag 12 november door de Koninklijke Zweedse Academie voor Wetenschappen uitgereikt aan Angus Deaton, voor zijn onderzoek naar armoede, consumptie en welvaart.

ARTHUR VAN SOEST

Hoogleraar aan de
Universiteit van
Tilburg

Al toen ik promovendus was in de jaren tachtig was Angus Deaton een boegbeeld voor de micro-econometristen die het economisch gedrag van huishoudens bestudeerden. Het boek van Deaton en Muellbauer getiteld *Economics and Consumer Behaviour* (1980) was het standaardwerk voor empirisch onderzoek op dit terrein. In de jaren daarvoor had Deaton gewerkt aan vraagsystemen en laten zien dat gangbare stelsels zoals het Rotterdamstelsel de toets der empirie niet kon doorstaan. Dit was de aanleiding voor het door Deaton en Muellbauer ontwikkelde Almost Ideal Demand System (AID stelsel; *American Economic Review*, 1980) dat al snel het meest populaire vraagstelsel in empirisch onderzoek werd en door talloze gerenommeerde onderzoekers werd toegepast en uitgebreid.

HET VRAAGSYSTEEM

Dit werk aan modellen die beschrijven hoe huishoudens hun inkomen besteden aan verschillende consumptiegoederen en hoe dat verandert wanneer de relatieve prijzen of het inkomen wijzigt, is een van de drie pijlers van Deaton's onderzoek waar de Nobelprijs jury naar verwijst. Het AID stelsel is een relatief flexibele functionele vorm die gemakkelijk te schatten is en het bovendien mogelijk maakt op basis van de parameterschattingen te concluderen of

huishoudens zich rationeel gedragen en de vraagfuncties voldoen aan de standardeigenschappen die volgen uit de micro-economische theorie. Het artikel van Deaton en Muellbauer wordt gezien als een van de twintig meest invloedrijke artikelen in de *American Economic Review* in de eerste honderd jaar van zijn bestaan.

CONSUMPTIE EN SPAARGEDRAG

De tweede pijler van het onderzoek van Deaton is het werk over consumptie en spaargedrag: hoe wordt het inkomen dat verdiend wordt over de levenscyclus aangewend om consumptie uitgaven te spreiden over de tijd? Traditioneel werd hier gewerkt met geaggregeerde data en modellen gebaseerd op een representatieve consument. Deaton heeft hier belangrijke bijdragen aan geleverd, die onder andere

tot het inzicht hebben geleid dat de variatie in consumptie-uitgaven groter of kleiner kan zijn dan de variatie in het inkomen, afhankelijk van het feit of inkomensschokken tijdelijk of permanent zijn. Maar de in mijn ogen belangrijkste bijdrage van Deaton is dat hij aantoonde dat de macro-economische consumptiefunctie niet empirisch te begrijpen valt zonder naar de micro-economische bouwstenen te kijken. De macro-ontwikkeling kan alleen begrepen worden door te kijken naar de inkomens- en consumptietrajecten van afzonderlijke huishoudens en de heterogeniteit daarin serieus te nemen. Door micro- en macro-economische theorie en micro- en macro-data met elkaar in verband te brengen heeft hij belangrijke invloed gehad op de interesse voor micro-fundamenten van de macro-economie.

WELVAART EN ARMOEDE

De derde pijler is het onderzoek naar welvaart en armoede in ontwikkelingslanden. Al sinds de jaren tachtig is Deaton

betrokken geweest bij het verzamelen van micro-data met behulp van huishoud-enquêtes in opdracht van de Wereldbank. Samen met zijn standaardwerk *The Analysis of Household Surveys: A Microeconomic Approach to Development Policy* (1997) heeft dit een belangrijke bijdrage geleverd aan de transformatie van ontwikkelings-economie van een theoretisch vakgebied tot een vakgebied gebaseerd op gedegen empirisch onderzoek. Zijn meer recente werk gaat onder meer over het meten van armoede in ontwikkelingslanden en in de wereld als geheel en het analyseren van het complexe verband tussen economische groei en armoede. Ook zijn werk over inkomensongelijkheid en gezondheid en over de verschillende dimensies van welzijn heeft belangrijke invloed gehad op macro-economisch beleid, waarin de focus verschoven is van de macro-economische groeivoet naar een veel genuanceerder beeld van welzijn en de verdeling daarvan over de heterogeen samengestelde bevolking.

als er nieuwe data komen die in strijd zijn met een bepaald mechanisme, schroomt Deaton niet dat te erkennen en te zien als uitdaging voor nieuwe verklaringen en nieuw onderzoek

NUTTIG ECONOMISCH ONDERZOEK

Kenmerkend voor Deaton's eigen werkwijze is zijn artikel *Understanding the Mechanisms of Economic Development* (*Journal of Economic Perspectives*, 2010). Het gaat er niet om alleen een statistisch verband aan te tonen, empirisch economisch onderzoek wordt pas nuttig als ook begrepen wordt welke mechanismen er aan zo'n verband ten grondslag kunnen liggen. En als er nieuwe data komen die in strijd zijn met een bepaald mechanisme, schroomt Deaton niet dat te erkennen en te zien als uitdaging voor nieuwe verklaringen en nieuw onderzoek.

Zo blijft hij een creatief en kritisch denker die belangrijke bijdragen heeft geleverd en nog zal leveren aan wetenschappelijk onderzoek en het maatschappelijke debat over ontwikkelingsbeleid. Eerlijk gezegd tipten mijn collega's en ik hem meer dan tien jaar geleden voor de prijs, met zijn recente onderzoek erbij zou hij hem wel meteen twee keer hebben mogen krijgen.

LITERATUUR

Deaton, A., en J. Muellbauer (1980) *Economics and Consumer Behavior*. Cambridge University Press: Cambridge.

Deaton, A., en J. Muellbauer (1980) An almost ideal demand system. *The American Economic Review*, 70(3), 312–326.

Deaton, A. (1997) *The analysis of household surveys: a microeconomic approach to development policy*. Johns Hopkins University Press: Baltimore, Maryland.

Deaton, A. (2010) Understanding the mechanisms of economic development. *Journal of Economic Perspectives*, 24(3), 3–16.